

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Kako bomo letos cepili ameriške trte?

Vsled mnogoštevilnih vprašanj od strani vinogradnikov sledi sledeče poučilo.

Ker ni mogoče dobiti gumijevih vezi, je zeleno cepljenje brezuspešno. Najlažje bi se dalo cepiti še po ogrskem načinu (v precep) ali tudi tu je brez gumijevih vezi uspeh negotov.

Zato je najboljšje, da cepimo trte na suho, spomladi.

Dovolj močne trte, to je divjake, ki imajo lanske mladike vsaj tako debele kot svinčnik, cepimo najbolje visoko.

V to svrhu jih pri predstoječi režnji obrežemo tako, da pustimo na vsaki trti dve do tri najmočnejše mladike in te obrežemo na dolžino 1 m 30 cm do 1 m 40 cm. Zgornje dve očesi na teh mladikah pustimo, ostale oslepimo (oberemo).

Kadar potem koncem aprila ali začetkom majnika dosežejo poganjki, izrastli iz puščenih dveh očes, dolžino kakih 30 cm, odrežemo mladike pod temi poganjki in jih ocepimo.

Cepi se z angleško kopulacijo (poševna rez z jezičkom).

Veže se z zamaški (gobami) in z zico. K temu potrebne priprave ima na prodaj tvrdka F. Kenda, Novomesto.

Kdor nima teh, veže lahko s pavolo ali z rafijo in zamaže s cepilnim voskom, a uspeh je slabši kot pri vežnji z zamaški.

Drugače pa cepimo trte lahko tudi nizko pri tleh, na starem lesu. Starejše močne trte cepimo tu v sklad (razkol, precep), mlade, tanjše tudi lahko s kopulacijo. Takih trt ni treba grubati, a cepljenje pri tleh je bolj težavno in zamudno kot visoko cepljenje.

Cepiče, to je zdrave enoletne mladike dobrih sort, je narezati že meseca februarja in jih je spraviti na hladnem kraju (n. pr. v kleti), v vlažnem pesku ali svižu. Cepič pred cepljenjem nikakor ne sme odganjati.

Še predno pride čas cepljenja, priredi podpisani na več krajih cepilne tečaje.

Glavni, celodnevni tečaj se pa bode vršil pri državni trtnici v Bršlinu začetkom meseca aprila.

Kdor se ga misli udeležiti, zglesi naj se že zdaj pri podpisnem.

B. Skalicky,

c. kr. vinarski nadzornik — Novomesto.

Važna vprašanja za naše kmetije.

Resni položaj naše kmetije postaja čimdalje bolj težaven. Že lani nam je manjkalo delavnih rok, letos bo pa še slabše. Sedaj odhajajo tudi starejši možje v vojno, tako da so naše vasi čimdalje bolj prazne moških delavcev in gospodarjev. Manjkalo nam bo pa tudi delavne živine, ker se naprej in naprej kupuje za vojaštvo. Pomlad se bliža, pa ne bomo imeli ne delavnih rok, ne delavne živine. Težki časi nas čakajo in nevarni za prihodnjo letino tudi zaradi tega, ker nismo mogli jeseni dosejati zimskega žita.

Da ima naša država velike skrbi zaradi prihodnje letine, se vidi najbolj na tem, da se je poljedelsko ministrstvo obrnilo potom okrajnih glavarstev na vsa županstva, da mu naj poročajo, kako stoji z zimsko setvijo. Dotična okrožnica ima sedem vprašanj, ki se tičejo jesenske setve in sedanjega stanja zimske strni.

Izostala so pa na dotičnih okrožnicah še tri važna vprašanja, ki so danes posebno pereča in na katera je obračati že sedaj vso mogočo skrb in pozornost, in ta vprašanja so:

1. Ali imamo potrebno seme za pomladansko setev?
2. Ali bomo imeli zadosti gnoja za spomladno obdelovanje?
3. Kaj nam je ukreniti, da si zagotovimo potrebne delavne sile?

To so vprašanja, od katerih bo uspeh bodoče letine najbolj odvisen.

Kar se tiče semen, nam je skrbeti za tista spomladna žitna semena, s katerimi se ima po možnosti nadomestiti izostala setev zimske pšenice, rži in ječmena. Težko bo dobiti potrebno semensko žito. Nekaj ječmena se bo dobilo pri c. kr. kme-

tijski družbi v Ljubljani. Sicer bo pa odhajala semenska žita, v kolikor se jih bo dalo doma nakupiti, podružnica vojno-žitnega prometnega zavoda v Ljubljani, kamor se je z naročili že sedaj obračati! Kjer se bo več gospodarjev oglasilo za spomladno semensko žito, je najbolje, da ga potom svojih županstev naroče in je nujno potrebno, da se takoj priglase s svojimi naročili.

Kar se tiče potrebnega gnoja za spomladno obdelovanje, bo tudi gnoja manjkalo. Če ni živine in krme, tudi gnoja ne more biti. Še nikdar nismo prišli v take stiske zaradi gnoja, kakor bomo letos. Ko bi se dal domači gnoj nadomestiti z umetnim gnojem, bi se dalo hitro pomagati. Ali danes nam manjka tudi umetnih gnojil. Zaraditega je nujno potrebno, da skušamo dobiti vsaj tista gnojila na pomoč, ki so še razpoložna in ki se prodajajo pri Kmetijski družbi oziroma Gospodarski zvezi. Nekaj dražja so kakor druga leta, pa to nič ne de, saj se je vse podražilo. Slej ko prej pa moramo imeti glavno skrb, da bomo doma s skrbnim zbiranjem in ravnanjem napravili kaj več gnoja, kajti še nikdar ni bil hlevski gnoj tako potreben in tako dragocen, kakor bo letos. Vsaka drobtina gnoja, vsaka kaplja gnojnice naj se skrbno porabi.

Tretje, silno pereče vprašanje pa je, kako bomo skrbeli, da se bo zmagalo potrebno delo na kmetiji, posebno ob času košnje.

To vprašanje bo najtežje rešiti in bo delalo našim županstvom in žetvenim komisarjem največ skrbi. Kako naj se obdelajo polje, če ni delavcev, če ni živine? Kako naj se spravi košnja?

Lansko leto se je dalo še izhajati s skrajnim naporom vseh moči, ki so ostale doma na kmetiji. Pomagalo je mlado in staro. Ali letos je drugače. Letos bo zmanjkalo zadnjih moških moči, pa tudi delavne živine. Letos bodo kmetska dela veliko bolj trpela in zato se je opravičeno bati, da bo ena in druga kmetija zaostala in onemogla. Letos nimamo pričakovati druge pomoči, kakor če dobimo tudi pri nas vojne ujetnike. Po Štajerskem in

Koroškem so jih že lani imeli. Pri nas jih nismo dobili. Letos je pa tudi pri nas potrebno, da jih dobimo zlasti ob času košnje. Zato pa je nujna potreba, da se naša županstva takoj oglasijo in prosijo za vojne ujetnike pri svojih okrajnih glavarstvih in sicer povsod po Dolenjskem. Le s tem, da dobimo vojne ujetnike, bomo vsaj deloma odvrnili veliko nevarnost, ki preti bodoči letini zaradi pomanjkanja moških delavcev.

Težki časi se bližajo naši kmetiji. Upati pa je, da bomo z Božjo pomočjo tudi te prebili, če si bomo pravočasno zagotovili tiste pogoje, ki so potrebni za nadaljevanje naše kmetije. Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Sadjarški in viničarski tečaj na Grmu
se prične v torek 15. februarja t. l. Izmed priglasenih 27. prosilcev je sprejel deželni odbor 20 učencev. Ravnateljstvo je pridobilo za pouk v vinarstvu c. kr. vinarskega nadzornika B. Skalicky-ja, in za pouk v sadjarstvu deželnega sadjarskega učitelja M. Humeke iz Ljubljane.

Prošnje za dobavo vojnih ujetnikov za kmetijsko delo naj se od strani občin in zasebnikov takoj vložijo na okrajna glavarstva. Letos si bo treba tudi pri nas pomagati z vojnimi ujetniki, drugače ne bomo zmagovali dela, zlasti ob košnji ne. Lansko leto nismo mogli dobiti vojnih ujetnikov na Kranjsko. Na Štajerskem in Koroškem so jih pa imeli. Na Štajerskem je bilo zaposlenih 35.000. V posameznih občinah jih je bilo tudi po 1500 do 2000. In ljudje so se pohvalili z njimi. Letos bo tudi pri nas velika stiska za delo, saj bo odšlo vse na vojno, kar je moških. Zato pa treba, da se v pravem času potrudimo za vojne ujetnike. Vojni ujetniki se oddajajo le pod gotovimi pogoji. Dobiti jih je tudi le gotovo število. Najraje jih oddaja vojaška oblast v večjih oddelkih, po 30 do 100 in več skupaj. Zato pa je treba, da jih jemljejo občine in da jih te primerno razdele za delo pri posameznih strankah. Pri vojnih ujetnikih je treba vojaškega nadzorstva, predpisanih bivališč

LISTEK.

Vojak na dopustu.

I.

Bil je jasen zimski večer meseca grudna leta 1826. Utrujen je korakal nek potnik po cesti. Takoj na prvi pogled se je lahko spoznalo, da je ta potnik vojak, kateri gre na dopust na božične praznike. Jasno nebo in odsvit tisočerih zvezd na sneženi odeji mu je razsvetljevalo okolico na daleč okrog. Kmalu zapazi poleg ceste ležečo vas; tukaj se je namenil prenočiti. Že od daleč so ga vabila razsvetljena okna in sodil je prav, da mora biti to krčma. Morda prenočuje tudi potnike, si misli, in vstopi. Ni se varal. Bilo je ravno na nedeljo zvečer in raditega je bilo v prostorni sobi tudi mnogo pivcev. Pozdravila ga je vesela družba vinskih bratcev prav prijazno, kakor po stari navadi sploh vojaka lepo pozdravljajo. Novi gost si je hitro poiskal primeren kotiček za pečjo, da si odpočije in ogreje

mrzle ude. Tudi krčmarica, jako vpludna ženica, se je nekoliko urneje obračala, kakor navadno; gotovo se jej je smilil potni vojak. Kmalu je bilo vino na mizi. Tudi mu zašepeta gospodinja na uho, da se večerja že tudi kuha za njega. Kar se pa tiče plačila, pa je tudi njena skrb, ker vojaku se mora postreči. Naš vojak se zadovoljno nasmehlja dobrobrčni krčmarici, a vkljub temu položi po večerji eden srebrni goldinar na mizo ter jo poprosi, da bi se mu nemudoma pokazala hiša, kjer stanuje župan in sodec.

„O, le počakajte še malo časa, vsaj se boste lahko tukaj z njim razgovarjali, kajti župan pride k nam malodane vsak dan in gotovo pride tudi danes“, odgovori krčmar izza mize ter stopi k njemu in mu menja srebrni goldinar. Vojak se tedaj vsede zopet na svoj prostor. Ko pa vesele goste nekoliko natančneje ogledava, zapazi na drugi strani mize nekega precej dobro oblečenega in zastaranega moža; skoraj je izgledal nekako mestno. Čudno je strmel v mizo ter podpiral z rokama pobešeno

glavo. Vsa živahnost okoli njega ga ni mogla zdražiti iz zamišljenosti. A kmalu stopi k njemu gostilničar in še nekaj pivcev.

„Izbij si take misli iz glave, prijatelj!“ pravi krčmar, „kaj misliš, da je denar izgubljen na veke? Bodeš videl, da se bode našel. Vsi hlapci so šli na pot, po kateri si ti prišel. In šli bodo tako daleč nazaj, saj imajo bakle seboj, da najdejo izgubljeni denar!“

Reveža so nadložne skrbi za izgubljeni denar jako utrudile. Debele kaplje znoja so se mu lesketale na čelu. Težko je vzdignil roko, da si je posušil nekoliko svoj potni obraz. „Preljubi Bog! Kaj pa mislite? Tisoč talarjev v srebru in zlatu! To je danes že veliko premoženje! Kako in kedaj jih bodem zopet pridobil, če se ne najdejo!“ ter se zopet nasloni na mizo.

„Ne obupajte gospod!“ ga tolažijo gostje; „gotovo se denar najde, saj se vendar ni udril v zemljo in ljudje so vseokrog pošteni!“

Vse to je pazljivo poslušal vojak za pečjo. Naenkrat pa vstane ter gre naravnost

k žalostnemu gospodu, ga potegne lahko za suknjo ter reče: „Tako, vi ste denar izgubili? Če smem vprašati, kedaj pa in kje in v čem je bil shranjen?“

Gospod se na nagovor nekoliko predrami, dvigne kvišku glavo in zre tja po sobi prav nevoljno. V začetku še niti pri volji ni bil, da bi odgovoril na vprašanje vojaka. Vendar pa naposled precej zbadljivo odvrne: „Če je vam res toliko ležeče na moji sreči, vam pojasnim, da sem zgubil tisoč talarjev deloma v srebru, deloma v zlatu. Shranjeni so bili v rumeno-usnjatem prepasniku. To se je zgodilo pred eno uro na cesti, po kateri sem se pripeljal semkaj. — Morda ste jih pa vi našli?“

„In če sem jih našel jaz, vam hočem vaše zgubljeno imetje pošteno zopet dati nazaj!“ odgovori nekoliko užaljeni vojak, ki seže nato z roko pod plašč in privleče na svitlo z denarji prav dobro nabasan prepasnik ter ga položi na mizo pred strmeče goste rekoč: „Jaz sem to našel, toda se nisem dotaknil vsebine in vi vsi veste, da sem takoj vprašal po sodcu in

in primerne oskrbe. Zato jih pa neradi oddajajo v manjših oddelkih in na manjše kmetije. Pri nas bi morale občine skrbeti za pripravno skupno stanovanje in za primerno razdelitev za delo, tako n. pr. kakor vidimo pri kaznjencih (arestantih). Drugače jih bo težko dobiti. Lansko leto je plačevala država po 1 K za oskrbo vojnega ujetnika; letos bodo morali delodajalci najbrž sami nositi vse stroške prehrane in oskrbe. Vzlic temu se moramo pa za nje potegovati, če hočemo izhajati z delom, ki nas čaka pri večjih posestnikih, splošno pa ob košnji. V prošnjah za vojne ujetnike, ki se vlagajo pri okrajnih glavarstvih, je navesti število potrebnih ujetnikov, za katera dela se bodo potrebovali, kje bo njih bivališče, koliko časa se bodo rabili za delo in zadnjo železnično postajo, kjer se imajo prevzeti.

Nakup umetnih gnojil. Kdor hoče še kaj umetnih gnojil dobiti, se mora za nje nemudoma zglasiti, sicer bo prepozno. Kmetijska družba prodaja Tomasovo žlindro, kalijevo sol in kajnit. Tomasovo žlindro bo mogoče še le v par mesecih dobiti in nam bo letos za ajdo prav prišla, ker bo manjkalo drugih gnojil. Za takojšnjo dobavljanje pa družba ne more sprejeti naročil. To naj si zapomnijo naši gospodarji, ki se dosedaj niso pobrigali za potrebna gnojila. Tomasova žlindra stane v Ljubljani po 10 K 100 kg in se dobiva v papirnatih vrečah, ki drže po 50 kg. Kalijeve sol stane po 14 K 100 kg in se oddaja v vrečah po 50 kg za 7 K. Kdor gnoji travnike s superfosfatom ali Tomasovo žlindro, mora gnojiti tudi s kalijevo soljo ali pa kajnitom. Na oral je računati 300 kg žlindre in 100 kg kalijeve soli.

Nakup plemenskih bikov. Kmetijska družba bo oddajala tudi letos plemenske bike in je treba prošnje za dobavo teh bikov napraviti in vložiti takoj pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Opozorjamo naša županstva, živinorejske zadruge in podružnice, pa tudi zasebnike, da se zavzamejo za potrebne plemenjake, da se nadomeste odprodane živali in na ta način zagotovi nadaljna reja. V vsaki občini je treba danes na to gledati, da se redi potrebno število bikov in če jih manjka, se nadomeste tudi z nakupom novih živali. Biki so z državno podporo nakupljeni in se bodo oddajali pod običajnimi pogoji, ki so v zadnji številki „Kmetovalca“ navedeni. V okolišju živinorejske zadruge za novomeško okolico v Kandiji sprejema in podpira prošnje načelnštvo te zadruge.

Dolenjci, podpirajte „Dol. Novice“ z inseriranjem in z dopisi!

županu, ko sem vstopil v hišo, kajti njemu bi bil jaz izročil denar v shrambo, dokler bi se ne izvedel pravi lastnik!“

Ta denar je bil tedaj tega, dosedaj tako nesrečnega gospoda. A kako pa je postal sedaj vesel! Takoj na prvi hip mu je bilo sapo zaprlo in šele čez nekoliko časa se je zopet oddahnil od te velike sreče. Skočil je k vojaku ter ga objemal. Imenoval ga je svojega rešitelja, svojega angelja in zatrjeval, da bi se mu še sanjalo ne bilo, da so še dandanes tako pošteni ljudje na svetu. Drugi gostje in hišna družina so obstopili vojaka, stiskovali mu roke ter hvalili njegovo plemenito srce. Kmalu potem je prišel tudi župan v gostilno in za njim domači hlapci, ki so iskali denar in se brezuspešno vrnili. Vesela prigodba se je takoj vsem došlim povedala. Še bolj so se pa čudili vojaku. Gospod mu je položil iz hvalečnosti deset cekinov na mizo, a vojak jih vrne nazaj, češ, da za izpolnjevanje svojih dolžnosti ne rabi nobenega plačila. Oči vseh so bile tedaj obrnjene na poštenega vojaka in se mu

Vojni pregled.

Laško bojišče. — Topniški boj je postal zopet na več točkah primorske bojne črte zelo živahen. — V februarju se prične v Italiji naknadno prebiranje dozidaj nepotrjenih mož. — Hranilne vloge v Italiji zelo padajo. — Listi poročajo, da so pričeli Lahi za laško bojno črto vsled dosedanjih neuspehov z novo razvrstitvijo čet. — Italijani so svoje nazore zelo spremenili; nobeden človek v Italiji ne govori več o pohodu v Trst, Ljubljano in celo na Dunaj, ker se bojé zdaj avstrijske ofenzive. — Angleška tudi pritiska na Italijo in zahteva, naj se izjavi, če hoče popustiti dosednji način vojskovanja, ker se je Italija baje ozirala na svoje koristi.

Bojišče na Balkanu. — V Črnigori je sedaj zelo mirno. Veliko Črnogorcev je baje prosilo, naj jih uvrste kot prostovoljce proti Italiji. Seveda se jim ta želja ne more ugoditi iz razlogov mednarodnega prava. — Kralj Nikita, ki je bolan in sploh pobit, je izjavil, da biva v Lyonu le kot zasebnik in da ni v nikaki zvezi s črnogorsko vlado. Njegova kraljeva rodbina se je pa preselila iz Lyona v Marseille. — Italija bo ojačila svoje čete v Albaniji za 10.000 mož. — Zastopniki entente zapuste Valono; ostane tam samo zastopnik Italije. — Ostanki srbske armade izgledajo kakor strahovi, ki korakajo skozi Albanijo proti jugu. Braniti se ne morejo. Ker se zavlačuje dovoz živeža, se vedno bolj krčijo njih vrste in ljudje umirajo lakote. — Bolgari so si gotovi zmage, ker vedno bolj uvidevajo, da osrednji državi zmagujeta na vseh frontah. Iz priprav entente se pa vidi, da je odločena bodočo spomlad še enkrat poskusiti svojo srečo; toda tudi ta poskus bode brez uspeha. — Rumunski finančni minister je dovolil prevoz turškega in bolgarskega blaga skozi Rumunijo ter je že pripravljenih do Donave za Nemčijo in Avstrijo nad 1100 centov turškega tobaka in okoli 1000 centov anatolske volne. — S Cetinja se javlja z dne 22 jan., da je mir v Črnigori popoln in ne samo prisiljen ali navidezen. Po šestletni vojni (od albanskega ustanka) si je cela Črnagora tako zaželela miru, da so ljudje ne-le prostovoljno, marveč naravnost z zaničevanjem metali proč orožje. V celi Črnigori ne najdeš žive duše, ki bi ne bila vesela, da se je končala strašna vojna šiba; naših vojakov ne zadene noben sovražnik, noben neodkritosrčen pogled, marveč jih poyšodi prijateljsko sprejemajo. — Kruha, moke in soli zelo primanjkuje; etapno poveljstvo vsak dan na Cetinju razdeljuje kruh po nizki ceni. Prebivalci so si že preskrbeli avstrijski denar, a naši vojaki sprejemajo tudi črnogorski denar, ki ima enak kurz kakor naš. Draginja je velika; kilogram kruha stane 18 K, liter mleka 2 kroni,

tembolj čudili, da je darilo odklonil, ker je bil bolj revno oblečen.

Gospod, ki je bil znani kupec in trgovec iz bližnjega mesta, je še nekoliko časa silil vojaka z denarjem. Ko pa vidi, da se zaman trudi, ga povabi, da naj vsaj z njim večerja. Tako se je tudi zgodilo. Trgovec zapové krčmarju prinesiti vsega, kar se kaj boljšega dobi v njegovi kuhinji in kar je bolj pitnega v njegovi kleti. Povabi pa tudi župana in sodeca in še nekoliko drugih gostov, njegovih znancev, da so se z njimi radovali in veselili v pozno noč. Ko pa zaslišijo v bližnjem zvoniku kladvo udarjati na zvon dvanaajsto polnočno uro, vstane kupec in nagovori veselo družbo:

„Žal mi je, prav žal, dragi prijatelji, da mi ni mogoče dalje ostati v vašem cenjenem krogu, kajti odriniti jo moram. Vsaj veste, da je jutri sejm v precej oddaljenem kraju, kamor pa že ljudje zarano priženó vole, a jaz pa moram že poprej tam biti. Dobro veste, da je kupčija najprvo. Sedaj se pa še enkrat javno zahvalim

kg turšične moke 4 K, liter likerja 16 K, liter vina 6 K, kg sladkorja 10 K, kg soli 6 K, 2 jajci 1 K.

Pavel Popović, profesor na belgrajskem vseučilišču, objavlja v „Morning Post“ težko obtožbo proti Angleški. „Srbija je kmalu vedela,“ piše Popović, „da mora izkrcaveti, nadejala se je pa, da bo vstala k novemu življenju. Treba pa je bilo popolnega žalostnega pogina Srbije, preden je Angleška spoznala, da je Srbija odločilen faktor za angleško moč na vzhodu. Ko so prvi nemški topovi grmeli preko Donave, se je reklo, da ciljajo prav za prav proti Egiptu in ne v Srbijo. Da je temu res tako, je Angleška uvidela sedaj, ko so se zrušile vzhodna vrata Angleške, torej Srbija.“ — Popović toži, da je angleška balkanska politika slaba in neodločna. Angleški prestiž na Balkanu je močno omajan.

Vsak dan se pričakuje napad osrednjih velesil na Solun; Mackensen se nahaja v Bitolju. — Petrograjske vesti pravijo, da je sedaj Grška popolnoma blokirana. V grške vode ne pride in ne odide nobena ladja, ki bi je ententine vojne ladje ne preiskale. Korint je za grške ladje zaprt. — Sofijske vesti pa pravijo, da bo ententa zasedla na Grškem vse vojaško važne kraje in nato zahtevala demobilizacijo. — Pariške vesti pa trdijo, da zasede ententa tudi grški otok Kreto. Na več mestih so se že izkrcali manjši oddelki mornarice. — Operacije pred Solunom pa se prično najbrže v prvi polovici marca. — Cadorna prorokuje Albaniji v kratkem isto usodo s Črnogoro. — „Reichsposta“ poroča, da želi veliko Albancev, da bi Avstrija anektirala Albanijo. Esad paša nima nobenega vpliva več.

Rusko bojišče. — Na besarabskem bojišču so imeli Rusi med svojimi napadi strašne izgube. Uničene so cele divizije, namestno moštvo je zelo slabo. Med ujetniki je veliko 17 letnih mladeničev in zopet mož najstarejših letnikov. Naše čete so prepričane, da Rusi ničesar več ne upajo, četudi ponové svojo ofenzivo na besarabski bojni črti. Vsekako je pa verjetno, da poizkusijo Rusi še enkrat, da se zaleté brez uspešno proti našim strelskim jarkom. — Odbit je bil v pondeljek 1. februarja ruski napad severovzhodno od Črnovic z znatnimi ruskimi izgubami. — Ob spodnjem Stiru je pa vrgla naša konjenica zelo premočne sovražne sile junaško nazaj. — Rusko-Poljski begunci se izseljujejo v Ameriko. — Neko avstrijsko letalno brodoge je metalo bombe v ruski etapski kraj Mszunsk; veliko poslopij je zgorelo. — Rusi so napeli vse sile, da bi bili prodrli gališko bojno črto; višje poveljstvo je vodil francoski general Pau, ki biva že več mesecev v Rusiji. — Rusi so zaplenili 900 nemških različnih posesti. — Turške

mojemu predragemu rešitelju vojaku za njegovo veliko prijaznost. Lahko bi denar utajil, a njegova čista in poštena vest tega ni dovolila. Čast njemu! Čast takšnemu vojaku!“

Nato povpraša vojaka: „Morda vas pelja pot na isto stran, kakor mene. Jaz imam lep in prostoren voziček, lahko se popeljete z menoj, če vam je drago in če niste preveč utrujeni. Mene bi jako veselilo, če vam lahko storim s tem vsaj majhno uslugo. Pa tudi bolj brez skrbi se peljem v pozni uri, če imam tako poštenega spremljevalca.“

Vojaku je bil ta predlog zelo všeč, ker mu je bilo zares veliko ležeče na tem, da čimprej objame svojo ljubo manico doma. Zato odgovori: „Vaša pot je moja pot. Tudi nisem tako truden. Le odpravite se, jaz se popeljem z Vami.“

V nekoliko minutah sta se odpeljala med tem, ko je še marsikateri navdušen pozdrav veselih pivecev zadonel tja v temno noč v slovo poštemu vojaku.

*

čete močno ogrožajo Ruse na Kavkazu. Turki so namreč poslali z Dardanel močne čete na Kavkaz. Rusi ta resen položaj čutijo, zato so poslali tja velika ojačenja. — „Nowa Reforma“ poroča, da je gališko namestništvo dognalo dosedaj vsled vojske provzročeno škodo v Galiciji v 1267 vaških občinah in v 110 mestih. Te vasi in mesta pripadejo 59 okrajem. Vsega skupaj je bilo v teh krajih porušeni 64.000 hiš in 113.000 gospodarskih poslopij. Za začasno stanovanje prizadetega prebivalstva so doslej napravili 458 barak in 2500 hiš z eno sobo, nad 13.000 hiš so pa popravili. — Pri Toporovcu in Rarance je padlo 2. in 3. februarja okrog 20.000 Rusov. Ruska artiljerija je izstrelila v 24. urah nad 68.000 krogelj. Iz Petrograda se poroča, da se bodo vneli novi boji na bukovinski meji. — Rusi so dobili novega ministrskega predsednika Stürmerja, ki pa je svoje nemško ime spremenil v Panin. — Rusija išče posojila na Japonskem.

Razni boji. — Pri Šawehu je napadlo 14.000 perzijskih vojakov ruske sile, pogнали so Ruse v beg in zaplenili nekaj topov in avtomobilov in veliko pušk ter sanitetnega materiala. — Za Angleže postaja položaj v Egiptu vedno resnejši. Vsi arabski rodovi so se baje izrazili proti Angliji. Radi tega neugodnega položaja v Egiptu so Angleži vedno bolj nezadovoljni s solunskim podjetjem in so morali tudi iz francoskega bojišča odposlati čete v Egipt, četudi proti volji Francije. — Japonski podmorski čolni stražijo sueški prekop. Japonske ladje bodo tvorile samostojno divizijo, ki ji bo poveljeval nek japonski admiral. — Angleži bodo mobilizirali vse razrede rezerve egiptovske armade. — V Lizboni so nastali velikanski nemiri. Kakor poročajo listi, so nastali izgredi po portugalskih mestih vsled draginje in političnih razlogov. Vstaši delajo z bombami. V večih krajih so usmrtili župane in v drugih zopet plenili žito. — „Amerika bodi pripravljena!“ tako je govoril na velikem zborovanju, katerega se je udeležilo tudi obilo nemških Američanov, predsednik Wilson. Sicer je vnovič obljubil, da želi narod rešiti pred vojno, pa je zopet opozoril na težkoče v tej zadevi, ki zahtevajo, da je tudi Amerika pripravljena. Wilson je izjavil, da krize ni, toda če ves svet gori, je treba svojo hišo spraviti v red. V Pittsburgu in drugod je Wilson posebno poudarjal narodno čast: Lahko računate s tem, da sem trdno odločen deželi vojno prihraniti, toda pripravljeni morate biti, da jo v slučaju potrebe branite. Čast kakega naroda je bolj dragocena kakor njegovo življenje. — Zanesljive zaplenjene vesti iz Perzije poročajo, da se je perzijska vlada končno postavila na stran osrednjih sil. Po deželi razširja tetvo, v kateri pravi, da vera dovoljuje napade na Ruse in Angleže. Tako je proglašena sveta vojna. — Med Švedsko in Rusijo močno vre in je napetost silno velika.

Naša zračna letala.

Zadnje dni vlečejo vso pozornost na-se junaštva posadk naših in nemških zrakoplovov. Dvakratnemu bombardiranju francoskega glavnega mesta Pariz je sledil ravnotako drzen polet nemških letalcev na Angleško daleč preko Londona nad najbolj industrijsko ozemlje Angleške. Istočasno so metali bombe tudi v Solun. Nadalje zopet beremo o junaških dejanjih naših letalcev na albanskem bojišču, kjer so tekom enega tedna štirikrat prinesli vznemirjenje in uničenje med italijanske vrste pri Draču in Valoni. Živahno delujejo letalci tudi na ruskem in francoskem bojišču. Nemcem se je pri Peronne posrečilo sestreliti eno angleško in francosko letalo.

Predvsem zasluži posebno priznanje junaštvo našega linijskega ladjinega poročnika Demetra Konjović. Ko je bilo neko naše letalo dvakrat zadeto v motor in se je vsled tega moralo spustiti na vsled

bore močno razburkano morje, je hitel med ognjem sovražnih bojnih ladij in obrežnih baterij letaleu na pomoč, se spustil na morje poleg zadetega letala, sprejel oba častnika na svoje letalo, popolnoma uničil zadeto letalo in se vrnil zdrav in z nepoškodovanim letalom v kotorsko пристanišče.

Po nekem genfskem časnikarju izvemo, da so Zeppelinove bombe strašno učinkovale v Parizu. Mrtvih in ranjenih je več sto. Veliko cest je bilo zaprtih še osem ur po katastrofi, da so pospravili žrtve in da so, kolikor je bilo mogoče, prikrili število žrtev. Škoda v Parizu znaša vsaj devet do deset milijonov. — Angleški industriji so Zeppelinovi tudi provzročili nad devet milijonov škode, kakor poroča „Guardian“ čez Rotterdam. — V Italiji je globoko uplivalo, ker so obstreljevali Nemci s Zeppelinovci istočasno Pariz, Anglijo in Solun. — O obstreljevanju Soluna se poroča, da je porušeni veliko hiš, da so uničena javna skladišča, solunska banka, ki ima sama škode že okoli tri milijone in da je ubitih 90 oseb in veliko ranjenih; mrtva sta tudi dva grška vojaka. Zeppelinov zrakoplov so ljuto obstreljevali, toda brez vsacega uspeha.

Domače in tuje novice.

Odlikovanje. Visoko pismeno pohvalo in zahvalo je prejela od c. in kr. etapnega poveljništva in polkovnika, preblagorodnega g. Avgusta Kleinschrodt pl. Frankheimb, velespoštovana gospa Pavla Lovšetova za njeno ljubeznivo in požrtvovalno sodelovanje pri dobrodelnem cerkvenem koncertu v kapiteljski cerkvi v Novem mestu 23. jan. Čestitamo! — Istotako laskava zahvala je došla od istega visokega poveljništva gospodu Ignaciju Hladniku in po njem vsemu sodelujočemu pevskega zboru. Pa tudi tvrdka J. Krajec nasl. je bila počaščena s primerno pohvalo za brezplačno izvršitev vabil za koncert in drugih tiskovin in potrebščin. Nadalje je izrečena visoka pohvala vsem Novomeščanom sploh, ki so pri tem koncertu zopet vnovič pokazali svoje nesebično in usmiljeno srce, kakor so to že tolikokrat storili v času vojne v pomoč vsem človekoljubnim namenom vojnih podpornih zavodov. Največ so pripomogli zares Novomeščani, da se je zamogel koncert s tako nepričakovano sijajnim denarnim uspehom izvršiti. Plemeniti gospod polkovnik končno izjavi, da sporoča to zahvalo v imenu najvišje službe. Čast tedaj Novomeščanom, ki so našli s svojo vedno patrijotično radodarnostjo tako časteče priznanje tudi na najvišjih mestih!

Konferenca Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za dekanijo Novo mesto se vrši v ponedeljek, dne 14. t. m. v Novem mestu ob pol 11. uri.

Spreglek oklicev za časa vojske. S tem podelim vsem č. gg. dekanom ljubljanske škofije dovoljenje, da smejo za časa vojske dajati spregled dveh cerkvenih oklicev. V Ljubljani, 6. febr. 1916. — † Anton Bonaventura, knezoškof. l. r.

Umrl je v Žabjivasi na svojem malem posestvu dne 6. februarja učitelj v pokoju gosp. Janez Jarm po dolgotrajni bolezni, star 80 let. Pokojnik je bil vseskozi blaga in dobra duša in učitelj prav po volji božji; bil je občečisljan in moder vzgojitelj otrok in sploh ljubitelj mladine, katere clo pri svoji skromni oporoki ni pozabil. Rojen je bil v Št. Lovrencu ob Temenici ter je služboval le v svojih ljubih dolenjskih krajih v Hinjah, Ambrusu, Zagradcu v Poljancih in na zadnje še Podgradom. Zapušča dobro gospo soprogo, ki je tudi že nad 80 let stara. Pogreb je bil 8. febr. ob 9. uri zjutraj po sv. maši na šmihelsko pokopališče. Blagemu našemu staremu naročniku dal Bog večni mir in pokoj in nebeška luč naj mu sveti!

V srbskem ujetništvu nahajajoči se poročnik Jakob Mikolič iz Novega mesta se je te dni oglasil z otoka Asinaro in poroča svojim dragim, da je popolnoma zdrav.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani je izročila ves čisti dobiček koncerta dne 22. jan. 1916, v katerem sta nastopila gosp. operni tenorist Jos. Rijavec in gđ. Dana Koblerjeva, v znesku 700 kron podružnici pomožnega odbora za goriške begunce v Ljubljani. S to svoto je prispelo društvu od začetka vojne vsega 5671 K 31 h za vajnoskrbne namene. Balokovičev koncert dne 1. febr. je uspel prav sijajno. Dne 12. februarja priredi društvo zopet koncert na korist goriškim beguncem. Nastopila bosta svetovno znani virtuoz na violončelu gosp. J. Tkalcic in pianist umetnik g. H. Gruss iz Zagreba.

Za 980 kron je prodal g. J. Košiček v Kandiji pitane prešiča, kilo po 3 K. Za ta denar bi se dobilo pred leti že pet lepih krav ali pa clo malo posestvo.

Potres v Ljubljani so čutili 6. febr. zjutraj ob pol 4. uri. Potresni sunek je bil precej močan tako, da so ponekod ljudje prestrašeni vstali in prižgali luč. — Čutili so potres tudi v Komendi, Škofji Loki, Retečah, Preski, Devici Mariji v Polju, kjer so tudi ljudje prestrašeni vstali iz postelj.

Za črnovojniške oproščence. Ministrstvo za deželno brambo je z odlokom z dne 15. decembra 1915 odredilo, da se pobero vse oprostilne listine, ki so bile izdane od mobilizacije. Te listine se morajo pobrati od podjetij, kjer so zaposleni oproščeni uradniki, sluge, delavci itd. Pri tistih oproščencih, ki nimajo oprostilnih listin, je treba navesti, kedaj, za kako dolgo in s katerim odlokom so bili oproščeni črnovojniške službe.

Cene pitanja prašičem. Deželna vlada razglaša: Tukajšnji razglas z dne 19. dec. 1915 se razveljavi in se ne sme prekoračiti pri trgovanju s pitanimi prašiči brez izjeme s tukajšnjim razglasom z dne 17. oktobra 1915, za pitane prašiče sploh določene cene 2 K 70 vin. Ta odredba dobi moč s 7. februarjem 1916.

Umrl je v Judenburgu podfaktor ljubljanske „Narodne tiskarne“ g. Karol Nigrin. Počivaj v miru!

Turški prestolonaslednik Jusuf Izedin Effendi se je usmrtil 1. febr. ob pol 8. uri zjutraj v svoji palači Zingirli Koj. Prerezal si je žile na levi roki. Bil je močno bolan na živcih in se mu je najbrž zbledlo. Pokopali so ga 2. februarja popoldne z vsemi častmi.

Nov list za slovenske vojake. Pred nekaj časom se je sprožila v Ljubljani misel, da bi poskrbeli našim možem in fantom na bojišču list, ki bi bil namenjen posebej njim samim. Ta list naj bi jim bil nekak „Pozdrav iz domovine“, ki naj bi jih bodril in tolažil v njihovi odgovornostni polni službi. Ta misel se je sedaj uresničila in s prihodnjim tednom pojde prvi „Pozdrav“ k našim vojakom. Pošiljal se jim bo na bojišče v večjih množinah zastoj. Kdor ga hoče naročit posebej na svoj naslov — lahko ga naroče tudi domači za svoje vojake, naj pošlje za četrt leta 50 vin. Pošlje se lahko v znamkah. Ker so stroški za natis in razposiljatev veliki, se prostovoljni darovi radi sprejemajo. Kdor pošlje kak prispevek, ali če želi za list sam kaj napisati, naj pošlje to na naslov: „Pozdrav iz domovine“, Katoliška Tiskarna, Ljubljana. Uredništvo „Pozdrav iz domovine“.

Obsojene srbske kmetice. Z razsodbo cesarskega nemškega vojnega sodišča dne 3. decembra 1915 radi uboja nemškega orožniškega podčastnika Hahna na smrt obsojene srbske kmetice Mileva, Milica in Angja Veselinović iz Majurja so bile po potrjeni obsodbi ustreljene 12. jan. 1916.

Padel je na italijanskem bojišču naške smrti za domovino in cesarja 19letni mladenič Franc Kobetič iz Črnomlja.

Novomeško pokopališče je postalo v zadnjem času pravcato stranišče posebno okoličanom, ki hodijo v mesto. Pa tudi osebe iz mesta smo videli, kako so onesnaževale naš mirodvor. Če je že dovolj grdo in nespodobno na pokopališču kaditi in pušiti, je še tisočkrat bolj nesramno

opravljati na blagoslovljenem kraju svojo potrebo. Sram nas mora biti Novomeščane pred tujci, zlasti še pred drugoverci, ki znajo po svoji veri bolj čislati kraj, kjer počivajo njihovi mrtvi, ki si ogledajo naše pokopališče in z gnusom vidijo, kako malo spoštovanja ima naše, sicer še dokaj verno katoliško ljudstvo do blagoslovljene zemlje, v kateri spijo naši dragi ranjki. Pri stranskem vhodu, v kotih, ob Tandlerjevem in Povšetovem grobu, in naprej ob zidu vidiš lahko vedno po več takšnih odpadkov. Vsa prizadevanja in opetovana opominjevanja in prošnje na merodajnih mestih so ostala do sedaj žalibog vedno le brezuspešna. Tudi cvetlice s koreninami vred se pogostoma pokradejo iz grobov. Tako ravnanje se more le kot skrajno brezbožno ne le ostro obsojati, ampak tudi izdatno kaznovati. Zaradi tega si dovoljujemo tem potom javno prositi dotične urade in merodajna oblastva, naj blagovolijo poskrbeti, da se nam sveti kraj ne oskrunjuje več na tak nespodoben način. Občinstvo v mestu in na deželi naj se resno pouči, svari in opomni, da bodo nesramne krivke in krivci tudi zasluženo kaznovani. Meščanom in grobokopom pa zopet priporočamo in jih v interesu vse javnosti prosimo: Zaklepajte vrata na pokopališče! Več prizadetih meščanov.

Ravno po enem letu se je oglasil iz ruskega ujetništva Anton Rifelj, posestnikov sin iz Lešnice. To je bilo veselja pri očetu in materi, ki so ju večkrat v letu dni obhajale temne misli, češ, kaj je s sinom edincem!

Avstrijsko-ogrska vojna razstava na Dunaju 1916. Meseca majnika 1916 se odpravi na Dunaju na zemljiščih cesarskega vrta v c. kr. pratur avstrijsko-ogrska razstava. Razstava stoji pod predsedstvom Njega ekselence c. in kr. vojnega ministra Aleksandra barona Kroatina ter zasleduje patrijotične, narodno-gospodarske in vojaško-humanitarne cilje. Vojaška uprava fungira kot glavna razstavljalca, ker ne bo razstavila le raznih vpljenjenih kosov in trofej, ampak tudi interesantne predmete, ki so z vojsko v zvezi. Pokazati se hoče prebivalstvu, kako velikansko delo so opravile armade in produktivni sloji v tej vojski. Razun tega, kar razstavi vojna uprava, bodo na tej razstavi zastopane tudi industrijske stroke, ki so v zvezi z vojsko. Ker je razstavni prostor omejen, se more razstave udeležiti le mal izbran del industrije in obrta. Cilji in smotri te razstave so ugotovljeni v posebni spomenici, katera je kranjskim interesantom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Pisarna odbora za to razstavo se nahaja na Dunaju (I. Kärntnerstrasse 38).

Iz ruskega ujetništva se je oglasil Janez Rus iz Golobinjeka. Piše svoji ženi z dne 10. septembra 1915 iz Stari Osol, gubernije Kursk, da je še zdrav, ampak da ne dobi nobenega sporočila od doma, četudi on velikokrat piše domov. Kakor pa trdi njegova žena, mu je že velikokrat pisala in da tudi ona njegovih poročil nobenega ni prejela razven gori omenjenega dne eno dopisnico, ki je bila pa pisana nemško. Če bi pa kdo kaj več vedel o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi Uršuli Rus, Golobinjek št. 10, p. Mirnapeč, Dolenjsko.

Umrla je v Novem mestu gospa Katarina Gabrijelčič dne 9. februarja ob 3. uri popoldne 69 let stara. Pokojna je bila soproga kramarja gospoda Filipa Gabrijelčiča in doma iz Kozana, občine St. Martin Quisca, okraj Gorica. Bog ji daj večni mir in pokoj!

Resigniral je vsled starosti in bolehnosti na svojo župnijo preč. g. Damijan Pavlič, župnik v Kostanjevici, Dolenjsko.

Državni uslužbenci, vsi višji uradniki, kakor tudi poduradniki, sluge, uniformirani stražniki, civilni policisti in policijski agenti, finančna straža, nadpazniki, pazniki, pisarniški oficijanti in pomožni uradniki obojega spola in še končno za docela zaposleni pomožni sluge, dobé izdatno dragińjsko doklado.

Lavor za naše junake. Da ostane slava naših vrljih boriteljev domovine tudi poznejšim rodovom ohranjena, se je na Dunaju ustanovila akcija, katere namen je, naročiti lavorjeve vence iz kovine, kateri se bodo na posameznih krajih ali v ožji domovini braniteljev, ali na mestih, kjer so se vršile večje bitke, postavili. Kdor plača znesek K 3.— za en list k tem vencem, lahko določi ime padlega branitelja, katero se bode na dotični list vpisalo.

Tisti lavorjevi venci, kateri ne bodo določeni za kak kraj ali mesto, se bodo postavili na Dunaju pri zunanjem urodu v cesarjev dvor in sicer tako, da bodo tu vse dežele naše širne Avstrije udeležene.

Ker je čisti dobiček te akcije namenjen v podporo fonda za avstrijske vojaške vdove in sirote, bode podpisano županstvo v ta namen nabiralo doneske in jih tudi sprejemalo proti potrdilu med uradnimi urami pri mestni blagajni, ter prosi p. n. občinstvo, da se odzove temu patrijotičnemu podvzetju z obilnimi prispevki.

P. n. darovalci se bodo ovekovečili imenom v posebni spominski knjigi.

Mestno županstvo Rudolfovo.

Tifus. V Št. Petru pri Novem mestu, in sicer v Št. Petru samem, so se pojavili slučajni trebušnega tifusa. Dosedaj je umrl eden na tej bolezni. Bo treba pač preiskati, odkod se je ta bolezen v Št. Petru zakotila.

1500 odlikovanih je državnih uradnikov vsled med vojsko pridobljenih zaslug z različnimi visokimi redi, s zaslužnimi križci in raznovrstnimi odličnimi naslovi.

Zima ne prizanese. Na Dolenjskem že dva dni sneži in je pričakovati še prav mrzlih dni, kar se pa ne čudimo, saj smo še meseca marca imeli šestokrat sneg.

Nesreča nikoli ne počiva. Dne 7. febr. sta šla Matjaškova iz Dol. Lokvice št. 4. pri Metliki, brat in sestra, prvi 14, druga 21 let stara v gozd po drva. Ko se vračata domov, se med potjo naloženi voz zvrne in potegne dekle seboj ter zgrabi za glavo. Pokliče še brata Jožeta rekoč, naj vzdigne voz, a ker je fantič še preslab, ni mogel. A dokler je ljudi prizval, je dekle pod vozom že izdihnila. Pripeljali so jo mrtvo domov. Mati, že itak vsa prežaljena, ker jej je mož 22. jan. odšel k vojakom, se je tako prestrašila, da je padla v nesvest in so jo komaj oteli. Matjaškova Ana je bila vrla članica Marijine družbe. — Pri tej priložnosti naj omenim, da se je jednak slučaj primeril že 24. januarja v Gorjancih. Šla sta tudi fant in dekle Žugelj-eva iz Čuril po drva. Voz se je zvrnil na dekle, ki je bila takoj mrtva. Tudi ona je bila v Marijini družbi. Naj počivata v miru!

Čabrinovič napadalec na rajnega prestolonaslednika Ferdinanda, ki je bil obsojen na 20 let težke ječe, je umrl na jetiki v Terezinu na Češkem v tamošnji kaznilnici.

Dopisi.

Žužemberk. — Žalosten dogodek. Kdo bi si bil mogel preje misliti, koliko gorja bo rodila vojska po družinah. Pri nas se je pripetil pretečeni teden ta-le slučaj. Na zadnji poziv je odšel posestnik Alojzij Vidmar iz Stavče vasi k vojakom in pustil doma ženo v otročji postelji in osmero otrok, dočim je najstarejši sin že vojak. Izmed doma ostalih otrok hodijo razven dveh vsi še v šolo, oziroma so še mlajši. Teden dni po odhodu moževem boleha žena smrtnonevarno oboli in umrje. Možu brž brzojavijo. Ves iz sebe se vozi iz Štajerske domov. Najprej je šel na pokopališče, ker je menil, da so ženo že zakopali. Tu najde še prazno jamo. Gre dalje proti domu. Četrte ure od pokopališča sreča sprevod — rajne žene. Ko ugleda črno krsto in zadaj plakajoče otročice, se sesede od same žalosti. Morali so po-

grebci počakati, da je zopet prišel k sebi in mogel spremljati ženo na zadnjem potu. Vsi navzoči so jokali. Bog se usmili!

Groblje pri Šent Jerneju. — Umrli je dne 26. januarja 1916 posestnik Janez Črne iz Grobelj h. št. 10. Rojen je bil 15. maja 1861, torej šele 55 let star; v najboljših letih je moral zapustiti žaljučo ženo in otročice. Po kratki, pa težki bolezni, previden s sv. zakramenti, je vdan v voljo božjo izdihnil svojo blago dušo. Bil je zelo mirnega značaja, usmiljen do revnih ljudi, rad v stiski pomagal z dobrim svetom in tudi s podporo v raznih rečeh. Bil je vzoren in napreden kmetovalec; zelo marljivo je obdeloval svoje polje in skrbno redil živino. Srenjski odbornik je bil več let ter se je vedno brigal za občni blagor te srenje. Ves čas svojega gospodarstva je bil naročen na „Dol. Novice“, ki jih je posebno ob nedeljah rad prebiral in se vedno po lepih naukih ravnal, ki jih mojstrsko pišeta g. ravnatelj Rohrman in višji vinarski nadzornik g. Skalicky. — Da je bil tudi veren in dober kristjan in zares priljubljen in vse časti vreden, se je videlo na dan njegovega pogreba, ko se je toliko ljudstva udeležilo te zadnje pretresljive poti na pokopališče. Poslovili so se od dobrega in značajnega moža tužnim srcem ne le samo domači, ampak tudi sosedje in drugi, ter mu želeli:

„Blagor mu, kdor v Gospodu zaspi,
v raju nebeškem se tam prebudi!“
Mati, Marija milosti, prosí zanj!
Večni mir in pokoj Bog mu daj,
Luč mu večna sveti naj!
Počivaj v miru, blagi mož Črne!

Belokranjski - vestnik. -

Iz Lokvice se nam poroča: O svečnici so se tužno glasili lokviški zvonovi, peli so zadnje slovo enemu ondotnih vrlih sosedov — posestniku in gostilničarju Janezu Dragovan, po domače Jakljevič. Ko je kmalu po začetku vojske dospela žalna vest, da je njegov sin Anton, vrl mladenič, ranjen umrl v neki bolnici na Ogrskem, so mu tudi lokviški zvonovi peli v zadnji pozdrav, a očetu je to tako trgalo srce, da je odpovedal večkratno zvonjenje, ker se je bal, da mu počí srce. Od takrat je Dragovan vidoma hiral in le premalo se je prikradla kruta smrt ter iztrgala očeta izmed ljubljene družine. Njegova hiša — stoječa med staro in novopreloženo cesto — je mnogim potnikom, dokler še ni bilo železnice, dobro znana. Vrli mož naj počiva v miru! — V vojski je padel tudi vrl mladenič I. Bratanič, čegar dom je blizu cerkve. Padli so tudi Fischer in Klemenčič. Večna luč naj jim sveti!

Iz Črnomlja. — Na Svečnico smo pri nas priredili igro „Junaške Blejke“ s petjem. Dvorana izobraž. društva je bila prenapolnjena z občinstvom, ki se je radevolje odzvalo povabilu za dobrodelno prireditve, koje čisti dohodek je namenjen za oslepe vojake. Kakor večkrat, tako so tudi to pot pokazale črnomljske dekleta, da izvrstno umevajo svoje vloge, ker so se sijajno izkazale kot posnemanja vredne igralke na odru in pevke.

Razvedrilo.

„Čevlji.“ Znana je stara navada posebno v vinorodnih krajih, da mora nov gost, ki prestopi prvič hišo gospodarja, izpiti večjo množino vina iz tako imenovanega „čevlja“. Večkrat nadomesti čevlj tudi druga posoda. Zgodilo se je nekoč, da so bili odlični gostje prisiljeni piti eló iz „nočne posode“. Seveda je bila samo oblika nočne posode, ker posoda sama je bila iz finega blaga in zelo lepa in se je rabila izključno le za vino pri posebnih zabavnih in gostoljubnih namenih. — Toraj, največkrat pije pa novodošli gost le iz čevlja, ki je iz navadnega stekla. Od kod ta navada in to ime? — V starih časih

so imeli namreč navado, da so pili pri slovesnih pojedinah ob koncu tudi iz pravih čevljev od navzočih gospô in gospodičin. Po našem bi se morda reklo, da so pili „Šentjanževca“. Kajpada se je to godilo, ko gostom gotovo ni bilo več prisojevati pravega okusa. Izvrševal se je pa ta običaj tako-le: Dotični, po čevljevku željni in vina žejni gospodič je pokleknil pred izvoljeno damo ter jo prosil za njen čevljevček, katerega je moral tudi sam odpeti iz njene noge. Potem je nalil vina v čevljevček in ga izpil s pravo slastjo — gotovo iz posebnega spoštovanja do dotične dame. Nato je zopet obul ponosno damo. Četudi se razume, da so nosile ob takšnih slavnih ženske najlepše čevljevčke in židane nogavice, je bila ta navada vendar-le zelo neokusna. — Pripetilo pa se je, da je bila pri neki sijajni pojedini navzoča tudi priletna princezinja. Nihče je ni upal prositi za njen čevljevček. Neki plemenitaš jo pa vendar poprosi za visoko čast. Princezinja milostno dovoli. Toda vitez se silno ustraši, kajti čevljevček je bil izvanredno velik čevlj, ker je imela princezinja nenavadno dolgo nogo. Hoté ali nehoté je moral vitez iz te opojne čaše vžiti čast in izpiti čevlj do dna. Veliko je bilo smeha in krohot in vsi navzoči so se šalili iz presrečnega viteza. Končno se jim ta odreže:

„Princezinje noga zares je velika,
pa žeja moja je tudi tolika.
Vi se norčujete le iz grde zavisti,
ker sami niste smeli te sreče zavžiti. —
Iz čevlja princezinje piti je večje časti,
kakor če „v čevlju velik junak“ je v pasti!“

Očitjanje. „Vidiš, Berta, sedaj pač ni čas za to, da si že zopet kupila dva nova klobuka; sedaj si moramo tudi mi marsikaj odreči!“ — „Oh, Milan, ne razburjaj se! Ti ravno tako govoriš, kakor da bi bila jaz klobuka tudi plačala!“

Ekspresno pismo. „Kaj pa se je vendar zgodilo, da je tako nujno?“ Odpre pismo in čita: „Obesi se hudoba, saj za družega nisi!“ — „No, to pa vendar ni tako nujno!“ —

Dober posluš. Knjigotržec: „Toraj, če Vam ni znan ne naslov, ne izdajatelj in ne vsebina muzikalije, ki jo želite, potem Vam pač ne morem postreči!“ — Dijakinja: „Je že res, ampak melodije bi se gotovo spomnila, ko bi jih blagovolili nekaj zapeti!“

Doneski k vremenoslovju Bele Krajine.

IV.

Kake zime smo imeli v zadnjih 29. letih v Beli Krajini, zlasti v adleški župniji.

J. Šašelj.

(Dalje.)

L. 1892. Vreme meseca januarja je bilo prav nenavadno. Do 13. je bilo večinoma deževno, ali pa je bila megla in primeroma toplo. 13. pa je zapal sneg. Potem smo imeli nekaj mrzlih dni, posebnost 22. je bila prav huda zima. Potem pa je bilo zopet južno in toplo vreme. Tudi februar je bil prav vlažen, vendar bolj gorak, nego mrzel. Deževalo je večkrat, kakor snežilo. Včasih je stala tudi megla po več dni neprenehoma. Vsled tega prav neugodnega in nezdravega vremena nastale so nalezljive bolezni hripa in davica. Za davico je obbolelo veliko otrok, pa tudi nekaj odraslih. Umrlo pa je za njo 11 otrok. Tudi marec je bil prav grd do 21., in mrzel, ker je skoraj vsaki dan snežilo.

L. 1893. Januar je bil do 25. silno mrzel. Najmrzlejši dan je bil 14., ko je kazal toplomer zjutraj ob 8. — 25 C. Kulpa je bila ves mesec premrzljena. Ljudem je zmrznilo po kletih posebno veliko krompirja. Februar pa je bil z malimi izjemami prav lep. Imeli smo nekaj prav krasnih dni, kakor v majniku. Tudi marec je bil v prvi tretjini lep. Okoli 10. pa je začela briti burja, ki je vlekla skoraj neprenehoma ves mesec in ves april, da je bilo včasih prav mrzlo in led na vodi.

Brila je pa tudi še v maju. 5. in 6. zapal je tudi sneg na Gorjanjih in 6. je naletaval tudi pri nas. Zato je pa bil 5. in 6. občutljiv mrz, ki je posmodil ponekodi krompir in sadje.

L. 1894. Zima je bila nenavadno lepa in mila, topla in z malimi izjemami brez snega. Po novem letu je sicer padlo nekaj malega snega, ki je kmalo izginil. 25. jan. smo videli letati muhe, žužke. Nekatere dni so hodili otroci bosí v šolo. Ljudje so skoraj vso zimo delali zunaj, orali itd. 1. februarja smo sejali na župniškem vrtu salato, 12. grah. 13. febr. padlo je malo snega in potem je bilo do sv. Matije nekoliko zime, zatem pa je bilo zopet lepo in ugodno vreme. A 5. maja pa je začelo po noči po silnem viharju celo snežiti.

L. 1895. Zima je bila silno grda. Imeli smo toliko snega, kakor se ga niso spomnili najstarejši ljudje. Zapal je prvokrat v noči od 24. do 25. novembra 1894 in je ležal brez presledka prav vso zimo do konca marca. Jan. in febr. snežilo je z malimi izjemami skoraj vsaki dan. 1. marca je bilo snega že čez 1 m na debelo, toplomer pa je kazal isti dan zjutraj ob 7. uri 11 C. Od 2. marca zvečer pa do 6. v jutro snežilo je zopet neprenehoma. Najgrši dan pa je bil 4. marec, ko je ves dan brila silna burja in tako snežilo, da je bilo ljudi kar strah, kakor sem popisal v svojem spisu: „Doneski“ k vremenoslovju meseca sušca v Beli Krajini v „Dol. Nov.“ št. 1. z dne 2. aprila.

L. 1896. Zima je bila srednja. Mrzlo je bilo precej, a snega smo imeli vso zimo prav malo.

L. 1897. Zima je bila prav mehka in mila in skoraj brez snega in mraza. Januarja je do 21. obilo deževalo. Ta dan pa je zapal nekoliko sneg, ki je ležal dobrih 14 dni. Mesec februar pa, vzlasti od 10. nadalje, in marec sta bila večinoma prav lepa, večkrat celo krasna, kakor je malokdaj maj. Imeli smo lepe in večkrat prav tople dni, kakor o kresu. (Dalje prihodnjic.)

Vabilo na redni občni zbor „Hranilnice in posojilnice“ v Št. Jerneju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 2. febr. 1916 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani.

Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1915. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov.

Načelstvo.

Darovi

za nagrobni spomenik pokojnemu preč. g. Mihaelu Barbo.

Preč. gosp. župnik Dr. Leop. Picigas je poslal 20 kron z željo, naj bi se bivše šolarice milega gosp. vikarja veliko dušno spomnile. — Bog plačaj!

Darovi

za kip presladkega Srca Marijinega v kapiteljski cerkvi v Novem mestu.

Neimenovana K 3.—

Loterijske številke.

Trst, 1. februarja 26 76 49 19 32

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda

Janeza Jarm

učitelja v p.

kakor tudi za obilno spremstvo dragega pokojnika k zadnjemu počitku, izrekam vsem prisrčno zahvalo in posebej še prečast. duhovščini iz omihela, čč. gg. oo. Frančiškanom in čč. gg. Usmiljenim bratom. Osobito se pa še iskreno zahvaljujem preč. g. župniku Terškamu za njegove prijazne obiske in tolažilne besede, s katerimi je bolniku olajšal bridko bolezen. — Bog plačaj stoterokrat!

Žabjvas, 9. februarja 1916.

Jozefa Jarm, soproga.

Zahvala.

Za vse ljubeznjive dokaze sočutja in tolažbe povodom bolezni in smrti naše iskreno ljubljene matere, oziroma stare matere in tašče, gospe

Ane Bojanec roj. Udovč

kakor tudi za obilo spremstvo umrle k zadnjemu počitku, izrekam najprisrčnejšo zahvalo. Posebej se še zahvaljujem za pokojnici izkazano zadnjo čast: preč. g. župniku Vovko, čč. gg. oo. Frančiškanom, čč. gg. Usmiljenim bratom in čč. sestram Usmiljenkam. Najlepša hvala pa tudi vele-spoštovanemu g. dež. poslancu in županu Zure-u iz Kandije in vsem drugim udeležencem pogreba od blizu in daleč.

Št. Peter, 5. februarja 1916.

Žalujoči ostali.

Velika svota denarja 154-0-50

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Les žlahtnega kostanja

kupuje po najvišji ceni L. Koroschetz v Mariboru, Reiserstrasse Nr. 23. 112-6-4

2 stanovanja

po štiri sobe, s pritlikino, odda se v hiši št. 144 v Novem mestu, last pivovarne v Puntigamu, in sicer eno takoj, drugo pa s 1. majem. Ponudbe sprejema in daje pojasnila Fr. Perko v Kandiji. 119-3-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂ %

1-0-45

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.